

Zpráva z mé návštěvy v domově Paprsek, která se uskutečnila dne 11. května 2011

Domov Paprsek se nachází v idylickém prostředí v samém srdci Moravy. Působí příjemným dojmem, neboť budova je stavbou novou a nabízí svým klientům hezké, atraktivní prostředí. Nicméně zde nacházím vážné nedostatky v sociálním zařízení.

Je skutečností, že neexistuje jednoznačný koncept, který by řešil a rozhodoval o rozličných potřebách lidí, ať už zdravotně postižených či nikoli. Podle mezinárodní úmluvy o lidských právech osob se zdravotním postižením, může postižený člověk využívat naprosto základních lidských práv a může se podílet na aktivní účasti v politickém, hospodářském, sociálním a kulturním životě. Úmluva zakazuje diskriminaci osob se zdravotním postižením ve všech oblastech života, a umožňuje jim podílet se v občanských, sociálních a kulturních oblastech.

Tato práva by měla být realizována a měla by umožnit postiženým osobám zapojit se do programu každodenního života, který zahrnuje vlastní servis, smysluplnou práci, právo na soukromí a sexualitu, stejně tak jako vytváření dobrých životních podmínek, které umožňují osobám se zdravotním postižením dále se rozvíjet a smysluplně se podílet na tvoření a dosahování svých cílů.

V domově Paprsek jsou zdravotně postižení zařazeni na vedlejší kolej. Neexistuje zde žádná zjevná péče, která by zajišťovala jejich základní životní potřeby. Osoba se zdravotním postižením musí splňovat právní předpisy, které jsou univerzální a nereagují na stupeň postižení, zatímco zaměstnanci personálu mnohdy nemají potřebné vzdělání a zkušenosti pro svou práci. Co se týče doprovodu zdravotně postižených osob, jejich péče a způsob zacházení, musíme si položit otázku, zda nejde o vážné pochybení kvality.

Dále jsem zjistil zejména tyto nedostatky, kterým by se měla věnovat pozornost:

- S lidmi se zdravotním postižením není rovné zacházení jako s lidmi bez zdravotního postižení. Uvažujme například o osobní hygieně, kde jsem musel konstatovat, že i lidé, kteří mají normální motorické funkce, nemají právo na mytí sebe sami. To není ani dána možnost svobodného výběru oblečení. Všichni klienti nosí buď pyžamo nebo tepláky. Dále jsem zaznamenal umístění až tří zdravotně postižených lidí v jedné místnosti, což narušuje jejich soukromí.

- Způsob, jakým stráví pacienti den, určuje personál. Není zde organizován každodenní program a již v 18.00 hodin je konec aktivního dne. Dokonce zde platí zákaz procházet se v blízkém překrásném parku ohrazeném dva metry vysokým plotem, který obklopuje zařízení.

- Stravování je zde zajištěno, avšak jídlo se podává v plechových talířích a mísách, tedy v nádobách z materiálu, které se používaly ve vězení v 18. století. Pro srovnání. Dle mého názoru tato skutečnost sama o sobě vážným způsobem diskriminuje osoby se zdravotním postižením. Než se zde jídlo podá, musí každý zdravotně postižený člověk čekat před zavřenými dveřmi na chodbě, dokud nejsou zavoláni zaměstnancem v jídelně. Nápoje, které by zdravotně postižení lidé rádi ocenili, jako například káva, jsou zakázány.

- Léčba je podřízená v závislosti na chování zdravotně postižených a ne na základě vhodné lékařské péče. Svobodná volba léčby a léků v návaznosti na základní lidská práva, zde neexistuje.

- Sexualita zdravotně postižených osob je stále tabu.

- Lidé nemají žádnou možnost uchýlit se do tak mála, jako nejmenšího zákoutí svého soukromí, což platí i pro lidi, kteří umírají. To není jen případ pro osoby na konci svého života. Prostory pro umírající lidi byly založeny teprve v roce 2009.

- Pracovní příležitosti jsou tak nízké, až jsou směšné a nedrží nikterak počet. Jsou omezeny na několik domácích drobných prací a jen pro tu část lidí, kteří mají úplnou schopnost uplatnit se v této činnosti. Aktivně začlenit zdravotně postižené do života je přitom jedním z nejdůležitějších cílů, který pomáhá lidem dále se rozvíjet.

Během mé návštěvy jsem pozoroval lidi s postižením jak se potulují po chodbách budovy. Měl jsem dojem, že vidím postavy tápající v životě bez konce, v životě bez obsahu, bez perspektivy, odložené stranou čekajíc na další jídlo podávané na plechovém talíři. Zaměstnanci se zdají být pro tuto práci málo motivováni a úplně přemoženi úkolem zajistit zdravotně postiženým lidem lepší podmínky.

Naléhavě doporučuji této instituci, aby přehodnotila svůj provoz od základu:

- Vypracovat plán pro individuální péči a psychosociální podporu (výběr léčby, léků)

- Vytvořit bezpečné dílny, ve kterých lidé mohou vykonávat činnost, přizpůsobenou jejich schopnostem.

- Zajistit vzdělávání a školení zaměstnanců.

Nadace v Lake District pro tělesně postižené dospělé ve Muntelier (Švýcarsko) ráda nabídne své zkušenosti a poznatky prostřednictvím školení nebo přijme spolupracovníky na stáž v našich institucích ve Švýcarsku.

- Změnit k lepšímu podmínky ve stravování.

- Vytvořit místo pro vzdělávání personálu, vybavené nezbytným příslušenstvím.

Výpis z mezinárodní úmluvy o lidských právech.

Definice pojmu "osoby se zdravotním postižením"

Osoby se zdravotním postižením zahrnují osoby mající dlouhodobé fyzické, duševní, mentální nebo smyslové postižení, které mohou bránit v interakci s různými překážkami v plné, efektivní a rovné účasti ve společnosti.

Povinnost států

Smluvní strany se zavazují, že zajistí plnou realizaci všech lidských práv a základních svobod pro všechny osoby se zdravotním postižením bez jakékoli diskriminace na základě zdravotního postižení a podpoře. Za tímto účelem se smluvní strany zavazují přijmout veškerá odpovídající legislativní, administrativní a jiná opatření k provádění práv uznaných v této úmluvě. Právní předpisy a zvyklosti, které diskriminují osoby se zdravotním postižením by měly být zrušeny.

Cyprian Eggenschwiler
Ředitel nadace v Lake District pro tělesně postižené dospělé
Auditor Švýcarská asociace pro kvalitu a systémy řízení
Fabrikstraße 37
CH-3286 Muntelier